

rapport nr. 344 van De Dorschkamp.

2. Opzet en uitvoering van de proeven

Het onderzoek werd uitgevoerd in zeven vergelijkende proeven in tussen 1962 en 1969 aangelegde, gemengde loofhoutbeplantingen met een hoogte tussen 4 en 8 meter. In deze beplantingen werd in 1973/74 een eerste dunning uitgevoerd op de volgende tijdstippen:

- april: tijdstip van uitlopen
- juni: tijdstip van maximale groei
- juli/augustus: vóór opslag reservestoffen
- oktober: na opslag reservestoffen
- januari: volledige winterrust.

Op elk tijdstip werden twee dunningsintensiteiten nagestreefd, namelijk:

- stamtaal terugbrengen tot 1500 boomvormende en 2500 struikvormende soorten; per ha;
- stamtaal terugbrengen tot 3000 boomvormende en 2500 struikvormende soorten; per ha;

Daar bij het in de inleiding genoemde onderzoek naar de kosten van dunning moest worden uitgegaan van de dagelijkse praktijk, was het niet mogelijk van tevoren precies aan te geven welke soorten en aantallen per veldje moesten worden afgezet. Wel werd aangegeven wat de doelstelling van de dunning in elke beplanting zou moeten zijn. Deze doelstelling was in het algemeen gericht op handhaving van de menging met bevoordeling van die opgaande soorten, die op de betreffende groeiplaats het meest duurzaam werden geacht.

Door het praktijkkarakter van het onderzoek en door soms aanzienlijke verschillen in de verdeling van de soorten over het oppervlak van de beplantingen, kwamen vrij grote

hergroei. In 1973/74 werd vastgesteld welke afgezette exemplaren het best vertoonden, daarbij werd de hoogte van de hergroei volgens schatting in klassen van 25 cm ingedeeld. In 1977/78 werden vijf proefvelden opnieuw opgenomen; in twee proefvelden werd dit een jaar later gedaan. Bij deze opnamen werd vastgesteld in hoeverre de oorspronkelijke hergroei zich had weten te handhaven en hoeveel exemplaren per boomsoort zich weer in de kroonetage hadden gevestigd.

Hergroei na dunning

Niet alleen het tijdstip en de intensiteit van een dunning kunnen van invloed zijn op de hergroei van bomen en struiken. Ook de mate van geschiktheid van de groeiplaats en het regeneratievermogen van de betreffende soort spelen een belangrijke rol. Daarnaast kan door lichtstelling een vegetatie in beplantingen tot ontwikkeling komen, die een remmende of verstikkende werking heeft op de hergroei. Eenzelfde werking kan uitgaan van het in de beplanting achterblijvende dunningshout.

Gemiddelde hergroeipercentages voor alle proeven per soort en per tijdstip

soort	tijdstip van afzetten					gemiddeld per soort
	april	juni	juli/aug	okt/dec.	januari	
zomereik	40	5	12	33	38	30
es	90	93	86	92	94	91
veldiep	83	76	86	93	94	87
zwarte els	57	36	81	85	86	74
berk	6	0	9	21	21	13
veldesdoorn	86	65	50	72	90	70
meidoorn	30	13	85	81	77	49
vogelkers	74	20	28	62	100	49
hazelaar	13	1	30	58	86	15
wilg	14	16	62	68	69	51
gemiddeld en tijdstip	49	33	53	67	76	

het beste regeneratievermogen vertonen. Ook de vooral op een geschikte groeiplaats wel wat schaduw verdragende es geeft een goede hergroei. Het regeneratievermogen van lichtboomsoorten als eik en berk is na afzetten in gemengde beplantingen gering. Een uitgesproken lichtminnende soort als de wilg vertoont aanvankelijk wel een redelijk goede hergroei, maar deze kan zich onder een weer sluitend kronendak moeilijk handhaven.

Groeiplaats

Het regeneratievermogen van bomen en struiken na dunning wordt, behalve door de eigenschappen van de soort, ook bepaald door de vitaliteit van de afgezette exemplaren. Deze vitaliteit hangt nauw samen met de mate van geschiktheid van de groeiplaats voor de betreffende soort. Soorten als meidoorn, vogelkers en vooral hazelaar stellen hoge eisen aan de groeiplaats. Daar in een aantal proefvelden niet voldoende aan deze eisen is voldaan, zijn de gemiddelde hergroeipercentages in de laatste kolom van de tabel voor meidoorn, vogelkers en hazelaar betrekkelijk laag.

ontwikkelen, waardoor hergroei van afgezette bomen en struiken ernstig kan worden belemmerd. Vooral hergroei van soorten met een grote lichtbehoefte kan volledig worden verstikt.

Dunningshout

Hoewel geen systematisch onderzoek is gedaan naar de relatie tussen de hoeveelheid dunningshout die in een beplanting ligt en de mate van hergroei, is uit incidentele waarnemingen wel gebleken dat er minder hergroei is op plaatsen waar het dunningshout zich extra heeft opgehoopt.

Tijdstip van afzetten

De invloed van het tijdstip op de hergroei dient mede te worden bekeken in samenhang met het voorgaande. In de proefvelden met brandnetels kon worden vastgesteld, dat het hergroeipercentage na afzetten in juni geringer is dan op de andere tijdstippen, terwijl in de overige proeven het hergroeipercentage na afzetten in juli/augustus het geringst is. Dit wijst er op dat het onderdrukkend vermogen van de brandnetel - die in juni zijn maximale groei en dichtheid heeft - in die periode het grootst is.

Verwacht mag worden dat het negatief effect van bebladerd dunningshout op de hergroei groter is dan van kaal dunningshout. Hierdoor is de kans op verstikking van hergroei na afzetten in het groeiseizoen groter dan na afzetten in of vlak voor de rustperiode. In de tabel zijn de gemiddelde hergroeipercentages, gerekend over alle proeven, per soort en per dunningsstijdstip vermeld. Hierbij moet worden opgemerkt, dat de hergroeipercentages voor alle tijdstippen op hetzelfde moment zijn vastgesteld. De periode tussen afzetten en opname is dus niet voor alle dunningsstijdstippen gelijk. Doordat in

BOSBOUW / AFZETTEN.